

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

11 De iure, quod habet beneficiarius in feudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

est in questione propositum? Baldus in l. ff. De Rerum di-
uisione affirmat: feudum tranfire; cuius sententiam secutus
est Romanus in l. id temporis, ff. De usuria, & idem dice-
re videtur Iulius Clarus quæst. 23. Sed reuera Baldus suam
sententiam mutauit, cap. 1. §. Donare, tit. qualiter olim
poteat feudum alienari; ubi dicit, nomine (quibuslibet
interdictibus) intelligi in feudis solum eos, qui ab intestato
succedunt, iuxta id, quod habetur in l. Si quando, C. De
Inofficioso testamento. Reuera dicendum est, feudum ad
extraneos hæredes tranfire non posse, nisi id fuerit in in-
uestitura expresse concessum; nam iure & conditione feudi,
hoc est proprium, vt non transeat nisi ad hæredes nec-
cessarios, qui in iure vocantur sui; vel agnati ab intestato
venientes.

De iure quod habet beneficiarius in feudo.

CAPVT XI.

PRIMò quæritur, quid iuris beneficiarius acquirat in
feudo post contractum vtique perfectum & abso-
lutum? De hac questione Arizon in summa de res-
ponso Feudorum cap. 48. Zazius in Epitome in usus Feudo-
rum parte 6. numero 33. Haanetomus lib. 1. de iure Feudo-
rum cap. 7. Duarenus in Commentario in consuetudines
Feudorum cap. 12. Respondeo, consuetudo feudo, benefi-
cariarum eius quasi dominium acquirere; hoc est, vtile do-
minium, lib. 2. Feudo, tit. 23. Vnde ipsi datur actio iuris,
qua potest rem suam vindicare, lib. 2. Feudo, tit. 8.

Secundò quæritur, An beneficiarius feudum alienare
queat? Respondeo, minimè, ex constitutione Lotharij Im-
peratoris lib. 2. Feud. tit. 3. qui interdixit, ne in futurum
feuda alienarentur, nisi in voluntate dominorum; & Fe-
derici Imperatoris eisdem in libro tit. 55. ubi non solum pro-
hibetur, ne in futurum fiant alienationes feudi, sed etiam
vult, vt alienationes antea factæ omnino sint irritæ; quam-
uis aliqui nunquam nisi hoc nominatum exprimat, ad
preteritum, sed ad futurum tantum leges pertineant. C.
De legibus, l. leges. Ad id quæ ibidem Imperator, vt nulla
temporis præscriptione, rerum Feudalium possit iores tue-
ri se possint, libro 2. Feudorum tit. 55. §. 1. quæ constitutio
derogat veteri consuetudini libro 3. Feudorum, tit. 23. &
lib. item 2. tit. 9. & 44. Et hoc locum habet in alienatio-
ne feudi sine consensu Domini facta, teste Duarenio loco
supra allegato, num. 2. In Gallia permissum est vassallis de
feudo ita vt in arbitrio suo, dummodo iura Domini salua
& integra seruentur.

Tertio quæritur, An beneficiarius possit rem feuda-
lem pignori dare? Respondeo, minimè constitutione Fe-
derici Imperatoris libro 2. Feudorum tit. 55. Ratio huius
est, quia est conditio pignoris, vt possit per creditorem ven-
di, si debitor tempore constituto non soluerit. Potest tamè
beneficiarius fructus rei feudalis oppignorare, quia eorum
dominium habet.

Quarto quæritur, An beneficiarius rem feudalem dare
in emphyteusim queat? Respondeo, minimè, quia emphy-
teusis est quedam alienationis species, lib. 2. Feudorum,
tit. 9. §. Donare: ubi datio in emphyteusim vocatur loca-
tio per libellum more Longobardorum.

Quinto quæritur, An rem feudalem beneficiarius pos-
sit dare in dotem dare? Respondeo, minimè, libro 2. Feu-
dorum, tit. 9. §. Donare. Quoniam etsi causa dotis sit fa-
uorabilis; nihilominus tamen datio in dotem est alienatio,
& generatur omnis alienatio feudi prohibetur. Potest tam-
en beneficiarius genero permittere, vt durante matrimo-
nio, habeat fructus ex re feudali, retento tamen sibi iure
vtilis domini, lib. 2. Feudorum, tit. 12.

Sextò quæritur, An vassallus licet habens de feudo,
possit cum aduersario transigere? hoc est, vtrem, liceat va-
sallum cotrouersiam de feudo motam, excepit iurem licet cum
aduersario, sine Domini consensu transigendo componere.

Respondeo, permissam esse transactionem, modo bona
fide & absque collusionem fiat: nec quod accepit transactio-
nis nomine, feudum erit, lib. 2. Feudo, tit. 26. §. vassallus,
& tit. 43. Hoc verò locum habet, dummodo Feudum per
transactionem non transeat ad alium, sed remaneat penes
vassallum, qui illud accepit, & possidet. Ita Baldus apud
Clarum quæst. 38.

Septimò quæritur, An sit beneficiario liberum com-
promittere, si eis de feudo per aduersarium moueatur?
Hoc est: Vtrum possit beneficiarius litem de feudo motam,
a iudiciorum iudicio committere, vt hi feudalem cotrouersiam
cognoscant, & sua sententia dirimant, lib. 2. Feudorum,
tit. 24. in principio. & tit. 46. habetur. Si inter
Capitanos regis est contentio, siue lis, coram rege defini-
ti debet: Si verò inter vassallos, coram paribus curiæ si
autem inter duos pares curiæ, tunc cotrouersia mota de
feudo est dirimenda sub iudice, vel arbitro. De quo au-
tem arbitro hoc accipiendum sit, dicitur in libro 2. Feudo-
rum, tit. 15. scilicet de arbitrio vtriusque partis consensu de-
lecto. Compromissum verò permittitur solummodo per
compromissum Feudum ad alium non transferatur. Cla-
rus quæst. 39.

Octauò quæritur, An beneficiarius possit in fundo
feudali seruitutem predialem, vel aliud onus imponere?
lib. 2. Feud. tit. 8. §. Quid ergo, dici videtur, posse serui-
tutem imponere. Sed hoc intelligitur, quatenus soli ipsi
vassallo, non domino, vel agnatis ad feudum vocatis nocere
potest: vt est communis opinio apud Clarum quæst. 37.
Vnde talis seruitutis impositio si preter, vel dolo, vel in
curia facta sit, Domino, vel agnatis nihil nocet; quia cum
feudum ad Dominum reuertitur, vel ad agnatos pertinet,
liberum omni seruitute redit, l. lex vobiscum, ff. de pigno-
ribus. Sed nunquid vassallus extra Domini consensum po-
test vsum fructum in feudo constituere, & alteri dare? Non
potest. Clarus quæst. 37.

Nonò quæritur, An beneficiarius possit rem benefi-
cariarum alicui alteri in feudum dare, & nam eadem illa re sibi
vassallum constituere? Respondeo, posse. Glossa in cap.
quæ in Ecclesiasticum, in verbo Alienandi feudum, de consti-
tutionibus. Abbas ibidem nu. 18. Auehat consil. 104. Auer.
consil. 14. quæ est opinio communis, vt ait Clarus quæst.
32. dummodo id fiat tribus conditionibus seruatis, lib. 2.
Feudo, tit. 32. §. Syluester. Et Glossa in lib. 2. tit. 39. Prima
conditio est, vt id fiat absque vlla fraude: tunc autem fraus
esset in alienatione fundi, quando pretium acciperet vas-
sallus nomine inuestitura: hoc enim simpliciter prohibe-
tur, lib. 2. tit. 55. Verf. Callidus. Secunda, vt detur res feu-
dalis homini paris conditionis & gradus, ita vt conditio
primi Domini deterior non reddatur, vt redderetur, si feu-
dum daretur Ecclesiæ, monasterio, Clerico, femina; aut
potentiori homini, aut pauperiori. Tertia, vt beneficia-
rius eiusdem pactis & conditionibus, quibus feudum ac-
cepit, alteri concedat. Vt si feudum sit masculinum, non ita
det, vt transeat ad feminas. Sed cur beneficiario permitti-
tur, vt rem beneficiariam alteri det in feudum, & non in
Emphyteusim? Respondeo, quia eo ipso quod res datur
in emphyteusim, alienatur, & interdicta est omnis feudi
alienatio: at vassallus cum in re feudali sibi vassallum con-
stituit, non desinit esse vassallus prioris Domini, immo ille
alter vassallus sit etiam prioris Domini vassallus: nam in
eum primus Dominus aliquid iuris & potestatis habet:
quoniam si vassallus Dominum Domini sui offenderit, &
admonitus se ei supplicem non præbuerit, feudo priuatur.
Item, si vassallus Dominus admonitus à suo Domino, vt
moneat suum inferiorum vassallum, vt Domino maiori
satisfaciat, neglexerit eius mandati, suo quoque feudo spo-
hatur, lib. 2. Feudo, tit. 51. §. insuper verf. illud. Quæres,
an possit Dominus vassallum vassalli compellere ad obse-
quium sibi præstandum? Respondeo, posse, quamuis non
proximè, sed remotè, quia primus vassallus potest à Do-
mino compelli, vt ipse cogat secundum vassallum ad offi-
cia, & obsequia Domino maiori præstanda.

Quid vetò dicendum, quando primi vassalli ius ad feudum fuerit finitum; nunquid vassalli secundi ius adhuc durabit? Sunt, qui negent, & sunt etiam, qui affirmet: quia si vassallus cuius rem beneficiariam alteri in feudum concedat, & feudum postea ad te reuertatur, posterior vassallus tantum amittit feudum, si nolit tibi seruire. Nam si seruiat, & agnoscat à te beneficium susceptum, eo non priuatur, *lib. 2. Feudor. tit. 9. §. Si autem.* Cui consuetudini nihil videtur derogasse constitutiones Lotharij, & Federici Imperatorum.

Decimò quaeritur, An vassallus possit de re feudali testari? Respondeo, minimè quia omnis dispositio, quæ sit in testamento, prohibetur in feudo. *lib. 1. Feudo. tit. 8. §. lib. 2. tit. 9. §. Donare.* Nam is, quis ius habet in re, morte periturum, de ea re testari nequit.

Vndecimò quaeritur, An pater vni filiorum testamento suo possit ex re feudali plus dare, quam cæteris filijs? Idem est, ac quaerere, vtrum pater possit vni filio donare duas partes feudali, alteri tres? aut vni filio totum feudum dare? Respondeo, si feudum est patrum, & antiquum, communis est opinio, non posse, vt testatur Clarus *quæst. 1.* Si verò feudum est nouum, de hac re, teste Duareno *loco citato num. 17.* vatrie sunt consuetudines multis in locis. Sed ibi non est consuetudo, duz sunt opiniones, & refert Idem Duarens, & Clarus *quæst. 30. vers. quæ omnia: vna est assententium liberum esse patri vni ex filijs maiorem feudi partem assignare.* Id probant argumento ducto ex iure ciuili, videlicet, ex *l. femina. C. De secundis nupt.* vbi lucra nuptialia dantur filijs, & tamen fas est matri vni filiorum esse donare, vel legare, quemcumque ex illis elegerit mater. Item pater vni ex filijs potest libertum attribuere, & ius Patronatus in eum transire. *l. 1. ff. De assignan. liber. l. vnum ex familia, in principio. ff. De legat. 2. cum tamen ius Patronatus omnibus debeat, vt filijs, non tanquam hæredibus. l. Vt iurifurandi, §. Si Liberi ff. De operis libertorum.* Hæc sententia est magis communis, vt testatur Alexander apud Clarum *quæst. 10.*

Alter opinio est, Patri non licere vni ex filijs maiorem feudi partem testamento relinquere: nisi quando feudum est hereditarium, tunc enim debetur filijs, vt hæredibus, non tanquam filijs: & ideo tunc potest pater vni filiorum plusquam cæteris, ex feudo donare, sicut etiam ex suo patrimonio id potest. Hoc autem eo argumento cõfirmant, quia *lib. 1. Feudo. tit. 8.* vbi sermo est de filijs, habetur, partem non posse ordinare, vt filij inæqualiter succedant in feudo. Vtraque sententia est probabilis? at secunda probabilior videtur, si ius feudorum spectetur; prima verò, si ius tantum Romanum, siue ciuile consideretur, sed in feudis ad ius Romanum non recurritur, quando aliquid est expressè definitum in libro feudorum.

Duodecim quaeritur, An beneficiarius possit sese feudo abdicare, inuito domino, aut sine eius consensu? ratio dubitandi est, quia renunciatio beneficij sine consensu superioris fieri nequit. Respondeo duas esse opiniones; vnam assententium posse, vt constat ex *libro 2. Feudo. tit. 30. ad finem.* quia etsi persona eius obligata fuerit domino, at eiusmodi obligatio erat propter rem magis, quam personam: argumento ex *l. Cum fructuarius, ff. De usu fructu,* ergo cessat obligatio, si desinat rem possidere, non minus ac in fructuario. Hanc dicit esse communem Panormitanus e. *Quæ in Ecclesiam nu. 16. de constitution.* Curtius Clarum *q. 34.* Altera sententia est, non posse. Ita Bartolus, & Alexander apud Clarum in *quæstione proximè allata.* Sed prima videtur esse probabilior, & eam sequuntur Iacobus, Zarius, Parisius, Albericus, Felinus apud Clarum *loco citato,* ea verò locum habet, vt ait panormitanus dummodo non interfit domini, vel nimis cito renunciatio non fiat. Nihilominus tamen non debet beneficiarius dominum offendere, nec potest aduersus eum militare, etiam si minimè cogatur ei obsequium & officium præstare.

Obijces, inter Dominum & vassallum nata est vitro citroq; obligatio, quia feudum est quidem contractus; at talis

obligatio, & contractus sine vtriusque consensu solui non potest: & respondeo, hoc nihil obitare, quia talis obligatio ex re magis, quam ex persona oritur; & ideo si rem feudalem beneficiarius dimittat, non amplius domino obligatur: quemadmodum si usufructuarius usufructum deponat. Secus est de beneficio Ecclesiastico, quod deponere clericus non potest, sine consensu Superioris, quia in illum collatum est in bonum Ecclesie.

Decimo tertio quaeritur, An beneficiarius rem beneficiariam possit inter consortes, hoc est, inter cohæredes, absque consensu domini diuidere? Ratio dubitandi est, quia diuisio est quædam alienationis species, *l. 1. C. Communia vtriusque iudicij.* Sciendum est ex constitutione Federici Imperatoris *lib. 2. Feudorum, tit. 35. §. Præterea,* quæ dantur ab Imperatore vel Rege, non recipere diuisionem, cuiusmodi sunt Ducatus, Marchionatus, Comitatus, sed hæredes omnes consortes communionem habere, & in ea communionem persistere compelli: quod est contra rationem iuris Romani, *l. Si non s. rem, §. Sic autem, ff. De condit. indeb.* quo iure nemo cogitur, vt in communionem permaneat. Communio enim solet discordias excitare complures, *l. Cum pater, ff. §. Dulcissimi, ff. De legatis 2.* In feudis verò, propter utilitatem publicam, & obsequium, quod principi debetur, constitutum est, vt feuda voluntate consortium diuidi nequeant, argumento ex *l. Ius publicum, ff. De pallis.* Cæterum alia feuda, si consortes voluerint, diuidi possunt. Si roges, An ad diuisionem sit necessarius communis consortium consensus? Respondeo aliquos asserere, eum esse necessarium, & hoc esse in feudis singulare: nam alioqui iure communi vno consortium ad diuisionem pronouente, res diuiditur, *l. Etsi non omnes, ff. Communis diuidendo.* Aliorum est opinio, sufficere, si vno consortium diuisionem petent: quia vbi in feudis ius speciale proptum non est, sequitur ius civile commune; iuxta regulam supra traditam *lib. 2. Feud. tit. 1.* At illa verba in constitutione Federici Imperatoris *lib. 2. tit. 35. §. Præterea* (si consortes voluerint,) non habent hunc sensum, si omnes voluerint: sed, si hic, vel ille ex consortibus voluerit. Neque enim indefinita propositio, idem valet si imper. quod conueniens.

Decimo quarto quaeritur, An in alienatione feudi, sufficiant consensus Domini sine consensu agnatorum, quos vassallus habet? De hac quaestione Iul. Clarus *quæst. 41.* Respondeo in feudo nouo fas esse solum consensum Domini, nisi aliud fuerit in ipsa inuestitura expressum, aut nisi gratia alicuius filiorum receptum sit, est communis opinio, vt testatur Aluarot, Curtius, Parisius apud Clarum in *proximè allata quæst.* Ratio huius est, quia talis feudi alienatio solum veigit in damnum, & iniuriam Domini, at si feudum est patrum, siue antiquum, quale est, quod quis recipit sibi, & suis filijs, & descendentibus masculis, tunc non valet alienatio, tamen si Domini voluntate fiat, nisi & agnatorum consensus accedat, *lib. 2. Feudorum, tit. 39.* quoniam ius est agnatis succedendi in feudo patrum: unde ipsi fieret iniuria, si venderetur absque eorum consensu. Hæc etiam est sententia communis, vt aiant Andreas, Iserius, & Sigismundus apud Clarum *q. 41.* At si feudum sit tale, vt quis illud acceperit sibi, & hæredibus, qui bus voluerit dare, tunc etiam absque consensu agnatorum potest adheredes transire. Alexander, Curtius, & alij apud Clarum in *quæstione prædicta.* Sed quorum, inquires, agnatorum consensus requiritur, proximorum ne tantum, an etiam remotiorum? Baldus, *lib. 1. Feudo. tit. 13.* disputat in vtramque partem. Duareno in eo loco, quem supra protulimus, *n. 4.* probabilior videtur, solum requiri consensum proximorum agnatorum, quia his est ius acquisitum, at in omni negotio necessarius est eorum consensus, quorum interest, *l. Nam ita D. Marcus, ff. de Adoptio.*

Decimo quinto quaeritur, An aliquando in feudo nouo necessarius sit filiorum consensus, si pater, qui feudum accepit, alienare voluerit? Respondeo, si ius acquisitum sit filijs in feudo, eorum consensus requiritur, vt si filiorum gratia

feudum sit patri concessum, vel si id actum sit, ut filij succedant in feudo, tunc enim ius est filius acquisitum; *argumento ex libro primo Feudorum, Titulo octavo in principio.* Si quis verò accipiat feudum sibi, & suis hæredibus, poterit alienare sine consensu filiorum; quia non succedunt nisi tanquam hæredes *lib. 2. Feudorum, Tit. 17.* & ideo consentiente domino, illis displicere alienatio non potest. *l. Cum à matre, C. De rei vindicat.*

De iure Domini in Feudo, hoc est, de obligationibus, quibus Beneficiarius domino tenetur.

CAPVD. XII.

Primo queritur, An is, qui rem in feudum accipit, cogatur se se iureiurando domino obligare, quo illi fidem, & obsequium polliceatur? Respondeo, cogi, *lib. 2. Feudo tit. 4. & sequentibus.*

Secundò queritur, An solus Vassallus iurare debeat? Respondeo, non tantum ab eo tale iusurandum exigi, *lib. 2. Feud. tit. 5.* verum etiam à domesticis Vassalli, veluti cõsularis, & his, qui in Vassalli iurisdictione, & territorio sunt, tanetsi nullum feudum habeant. Sed forma huius iusurandi differt ab ea, quæ à Vassallo exigitur. Iurant enim domestici solum se fideles futuros, non promittentes vltimæ ceruicæ obsequium.

Tertio queritur, An Vassalli iusurandum ad substantiam feudi pertineat? Respondeo, minime: sunt enim feuda ab initio eo pacto acquisita, ut sine iureiurando habeantur *lib. 2. Feudo tit. 3. ad finem & tit. 34. §. In quibus partitiones seruanda sunt.* Fides igitur ad substantiam feudi requiritur, iusurandum verò non item.

Quarto queritur, An quando plures sunt beneficiarij, siue Vassalli, hæredes, omnes iurare debeant? Respondeo, debere, *lib. 2. Feudorum, tit. 26. §. Omnes hoc locum habet,* quando feudum ad plures hæredes deuenit. Tunc enim auxili in solidum possident feudum, aut diuisum in partes: totum singuli, ut commune possederunt, debent se iureiurando domino obligare: si autem diuisum accipiunt, quisque, prout feudi partem possidet, iurare compellitur. Quod si totum feudum ad vnum tantum filium pertinet, is tantummodo præstare iusurandum debet. Hinc sic iuxta quorundam opinionem, ut non cogatur dominus feudi singulos, volentes fidem iurare, recipere. Alorum est sententia probabilior, omnes simul admittendos ad iusurandum.

Quinto queritur, Quid sit dicendum de Civitate, Collegio Ecclesiæ, Vniuersitate, siue corpore, quod feudum habet, An singuli Ciuēs, siue Collegæ iurare cogantur? Respondeo, Civitatem, & Collegium, vnam intelligi, & censeri personam. *l. Mortuo, ff. De fideiussori. vers. In tantum. l. Vniuersitate ff. De verum dicitur.* Sed quia singuli non sunt Vassalli, adeo vnus qui feudum accipit, nomine totius civitatis, vel collegij, iurare compellitur.

Sexto queritur, An feudi successoribus iusurandum sit omnibus, si plures sint domini hæredes? Hanc questionem diligenter tractat Glossa *lib. 2. Feudo, tit. 26. §. Si quis per triginta, vers. Omnes filij eius.*

Dux sunt opiniones, vna est, singulis hæredibus domini iusurandum esse præstandum, Glossa *in l. Si usufructus in verbo Oportere, ff. De usufructu.* & hanc dicit esse communem *Lazarus apud Clarum, qua. 49. ver. Quarto nunc.*

Alteræ est, Vassallum vni tantum ex hæredibus domini iurare debere, ei videlicet, cui maluerit: nec enim plures dominos habere compellitur. Hanc esse communem sententiam, & vlti receptam, testantur Aretinus, Iafon, & alij apud Clarum in præfata questione. Quod si Vassallus sit Reipublicæ, vel civitatis liberæ, tunc iusurandum non est omnibus civibus; qui singuli non sunt domini feudi; sed iusurandum est ipsi Reipublicæ, siue civitati, hoc est, admi-

stratoribus Reipublicæ, vel civitatis, & idem iuris est de Vassallo Ecclesiæ.

Septimò queritur, Quænam formula sit iusurandi, quod Beneficiarius domino præstare compellitur? *Lib. 2. Feudorum, tit. 5.* talis formula continetur. (Ego N. iuro ad hæc sancta Dei Evangelia, quod à modò in antea ero fidelis domino N. sicut debet esse Vassallus domino; nec id, quod mihi sub nomine fidelitatis commiserit dominus; pandam alij ad eius detrimentum, nec pandi permittam; me sciente.) Et subiungitur *ibidem.* (Si verò domesticus, id est, familiaris, eius sit; qui iurat, aut si ideo iurat fidelitatem, non quod habeat feudum, sed quia sub iurisdictione sit eius, qui iurat nominatim, vitam, membrum, mentem, & eius rectum honorem custodite iurabit.)

Octavo queritur, Quot, & quæ sint, quæ in prædicta iusurandi formula continentur? Respondeo, sex, ut colligitur ex cap. De forma. 22. qua. 3. & Glossa *ibidem.*

Primò, Ne Vassallus damno aliquo dominum afficiat, aut affici sinat, sed potius illud impediendum iuret.

Secundò, Ne id quod Dominus facere constituit, & delibet, & facere fieri potest, reddat difficile, aut tale, quod fieri nequeat; videlicet, ne contrarium procuret.

Tertio, Ne si quidquam ei dominus secreto commiserit, aperiat, & dicat alicui, præsertim ei, qui obesse poterit: nec itidem patefaciat ea, ex quibus Dominus minus tutus sit futurus.

Quarto, Ne Domino iniuriam aliquam inferat, hoc est, ne eum à suo iure consequendo impediatur: Ne eius filiam, vel uxorem dedecore afficiat: Ne eius famam, opinionem, vel honorem dicto, facto, consilio, vel consensu commaculet.

Quinto, Ne ei in rebus suis noceat: Ne itidem eius commoda, & utilitatem impediatur.

Sextò, Ut si dele consilium ei det, quo ille possit sibi, & suis hæredibus commòdè prospicere.

Et sciendum est, in huiusmodi iureiurando semper excipi Imperatorem, Regem, & Principem: ut constat ex *Clementina Pastoralis, De sent. & re iudic.* Vnde si Vassallus etiam Dominum habeat antiquiorum, cogi non potest, ut sine exceptione simpliciter iusurandum præstet, nisi antiquior dominus tacite excipiat. *lib. 11. Feudo, tit. in fine.* Hinc quæstio nata est, de qua *lib. 2. tit. 32. ex Constitutione Lotharii Imperatoris §. Satis bene,* in qua sic habetur. Quiddam miles duo feuda à duobus dominis adquisiuit: antiquiori domino iuravit fidelitatem, nemine excepto: alteri iuravit, excepto antiquiori domino. Decellit relicta duobus filiis, qui diuidentes beneficia paterna: vnus, cui antequam feudum obuenit, iuravit nemine excepto: alter similiter; quia non habuit alium Dominum, quem exciperet. Posterior frater obiit sine liberis, & sic postea feudum ad fratrem antiquum feudum possidentem pertinet. Dominus autem posterioris feudi postulat, ut iuret nullo excepto, sicut de sanctus frater iurauerat. Ait, in tertiam generationem: licet iuratum sit nemine excepto, & si mortuus frater, & omnes descendentes, ita iurauerint, recurrendum tamen esse ad primam iusurandi formam, & originem feudi semper inspiciendam, vsque in infinitum. Si autem egeretur iurare simpliciter nullo excepto, alterum feudum; quod à Domino antiquiore habet, amitteret; quia eo non excepto, alteri iurasset.

Nonò queritur, An beneficiarius debeat per seipsum Domino inferre, An potius possit per alium in sui locum substitutum? Respondeo naturam, & conditionem feudi requirere, ut beneficiarius per seipsum domino obsequium præstet; quia feudum ob personæ fidem committitur. Et hinc est, ut in feudo femina non succedat, nec alij qui per seiplos domino inferre non possunt. Ceterum consensu Domini, sufficit alius, qui Vassalli officium faciat, si morbo, vel alia causa iusta legitime impeditus sit.